

Елиот Несије био политичар нег федерални полицајац. Политичар не сме да се понаша као полицајац, а ако то ради, не сме му се такав приступ дозволити. Иначе, неспорно је да је овде неопходна добро организована борба против корупције. Међутим, оно што се сада види на политичкој сцени јесте репресија над појединцима због коруптивних кривичних дела. Они то неспорно заслужују, али тај део антикорупцијске борбе морају обавити правосудни органи – тужилаштво и судови. А они су до те мере девастирани да не умеју да делују без тзв. политичке воље. У једној од својих бројних изјава, Александар Вучић нам саопштава како више нико не спречава ни полицију ни тужилаштво да раде свој посао. У свему томе, међутим, Вучић не инсистира на изградњи правне државе, већ се узда у политичку вољу. А она је, по правилу, кратког даха.

Ово су речи професорке Весне Ракић Воднелић са Правног факултета Универзитета "Унион" из Београда, правног експерта и чланице иницијативног одбора нове странке коју је покренуо бивши премијер Зоран Живковић у намери да је озваничи наредног месеца, а која се одазвала позиву "Дневника" да одговори на питања о актуелној ситуацији у земљи.

● **Који би по вама били кардинални критеријуми да је политика коначно оставила полицију, тужилаштво, судство да раде свој посао?**

– Без политичке воље Вучића и његове политичке странке, тужилаштво и полиција би и даље вредно студирали списе Савета за борбу против корупције и остали на теоријском изучавању наслеђа Вериге Бараћ. Да теорију преобразе у праксу, наводно, била им је потребна само она – политичка воља. Закон сам по себи, без политичког зачина, нашим тужиоцима и полицајцима очигледно није довољан. То је пораз правосуђа Србије, један од многих.

Но, оно што у оваквом приступу смета јесте чињеница да, док се спроводи ре-

носно спречавају корупције, а тек потом на репресији. Закони које доноси Скупштина су најбитнији за превенцију корупције. Овако, један део власти – Влада и поједини њени министри – репресирају корупцију, а други део власти – парадоксално, опет Влада и неки други министри, па потом и сама Скупштина – не спречавају, не превенирају корупцију.

Дакле, почетни услов да правосудје ради оно што мора, требало би да буде систем, правни и друштвени, а не нечија политичка воља. За тако нешто потребан је бар елементарни план да се не би догађало ово што се догађа, тј. да једна политичка воља негира другу.

● **Има ли шанси за оно што је Јадранка Косор урадила у Хрватској – допустила да се процесуира "њен" Санадер? Дакле, да нешто слично сада ураде Вучић и Дачић својим клијентима?**

– Таквих шанси увек има. Питање је, прво, да ли оне доприносе одржавању партократије или

ног „Санадера“. Такође, Санадер је процесуран тек после избијања сукоба у оквиру тада владајућег ХДЗ-а. Ако би се применио исти модел на Србију, „нашег Санадера“ бисмо могли добити ако би избио унутрашњи сукоб у СНС-у. Све у свему, мислим да је хрватски модел, ако би се применио у Србији, био поједнако политички калкулативан, углавном естрадни, без преображавајућег друштвеног потенцијала.

● **У иницијативном сте одбору нове странке Зорана Живковића, што је први покушај да се после „Преокрета“, који то није успео, покрене политичка сцена Србије. На који начин бисте ви – тј. нова странка центра, то урадили? Како мислите да мотивишете резигниране бираче?**

– Нећу рећи ништа ново: поверење бирача у политичке странке, не само у Србији, мање је него икад од поновног увођења формалне парламентарне демократије почетком деведесетих година. Верујем да битан разлог за то лежи у формирању тзв. политичке класе, без обзира на идеолошке разлике између странака и чак без обзира на то да ли се налазе на власти или у опозицији. Последице формирања партократске владавине, поред неповерења грађана и брисања икакве одговорности странака према бирачима, јесте и формирање једне управљачке класе и класе оних којима се настоји владати. Ти други су бирачи из чије политичке воље би свака власт морала изводити свој легитимитет. Наводно је, према Уставу, у Србији грађанин тај који је суверен. Своју наводну „сувереност“ грађанин, међутим, не осећају у свакодневном животу.

● **Шта је по Вама пресудан квалитет Зорана Живковића који би могао да поведе једну генерацију људи који на претходним изборима нису имали алтернативу, па или нису изашли на биралиште или су гласали белим листићима?**

– Зорана Живковића познајем од почетка деведесетих година, али не присно. Будући да никад нисам била чланица Демократске странке, не знам појединости о његовом деловању у тој странци. Оно што видим као његове важне политичке квалитете за Србију јесу енергија фокусирана на грађење, а не разграђивање, и отпор према владавини страначких олигарха уместо владавине чланства. Да ли ће имати довољно харизме да заједно са члановима нове странке учини да се резигнација преобрати у наду, а онда и у активизам, не може се за сада одговорити, али се мора пробати. Али за све то није довољна воља једне групе људи, већ и спремност грађана да озбиљно практикују своја политичка права и разумевање да имају могућност утицаја на политику овог друштва.

● **Да ли се у вашем кругу (тј. новој странци) већ кују „политике“? Шта би сте могли да кажете о „војвођанском питању“?**

– За сада се већина разговора односи на организациона питања. А тзв. војвођанско питање је озбиљно и постаје све озбиљније. Нажалост, погоршање укупног политичког третмана Војводине много дугује ранијој власти у којој је доминирала ДС. Војводина мора имати јасно уређен положај не само као историјска, него и савремена европска аутономија, са свим овлашћењима каква те аутономије обично уживају, уз озбиљно утемељење и ефикасну заштиту мањинских права, као и појединачних људских права. То тражи добро уставно уређење и политички независан Уставни суд. А ми ни једно ни друго данас немамо.

■ Реља Кнежевић

Демократија с извора

● **За шта ће се залагати нова странка?**

– Нова странка која је тек у процесу формирања и још увек нема име, настојаће да се не укључи у партократију, већ да промовише демократију у изворном смислу речи. А да ли ће успети да допре до ширег круга грађана, не знам. Једини озбиљан начин да се то покуша јесте стицање поверења примером понашања у свакодневном политичком животу. Будући да странка још није формирана и да није извесно колико ће грађана уопште бити заинтересовано за њен рад, методи њеног деловања, за почетак, састојаће се у постављању питања о томе да ли морамо да подносимо начин живота који намеће партократска олигархија, зашто смо спремни да то подносимо, који су начини отпора осећању безизласка и немоћи... То истражује и истраживања, и то у непосредним контактима, добрих идеја којих несумњиво има, али на које се људи ослањају више у приватним контактима, него у јавном деловању.

пресија према учиниоцима коруптивних кривичних дела, изостаје испитивање осталих на које указује Савет за борбу против корупције и ЕУ. И не само то. Доносе се, и то по хитном поступку, закони који у себи садрже коруптивне одредбе. На пример, Скупштина ових дана разматра измене и допуне Закона о планирању и изградњи. Влада је предложила да се, на годину дана, одложи примена одредаба о конверзији земљишта. Дакле, они који су купили компаније које имају право коришћења земљишта, бесплатно ће користити то земљиште. Такав приступ их мотивише да не развијају даље делатност тих компанија, него да зарађују издавањем земљишта у закуп.

● **Какав би онда приступ требало установити?**

– Систематска борба против корупције пре свега треба да буде заснована на превенцији, од-

су одиста анти-корупцијски захвати, а друго – колико стварно доприноси напретку друштва ако се све обави као спектакуларна репресија са естрадно-таблоидним шмеком? Не знам шта ће даље чинити Дачић и Вучић. Можда ће имати у виду то да је Косорова изгубила изборе пошто је Санадер процесуиран. Наравно, ту је и питање ко би био „наш Санадер“. Мишковић несумњиво то није, јер ма какав да је био његов утицај на формирање влада, он изворно није политичар нити га као таквог перципирамо, већ спорни богаташ, тајкун коме су политичари омогућили такав положај.

За поређење са Санадером мора се, дакле, потражити „одговарајући“ политичар. Међутим, у Хрватској се на последњим изборима власт променила темељније него у Србији. Овде, делове и раније и ове власти чине СПС и Г17 – и то значајно отежава проналажење адекват-